

دکتر سید احمد علوی، عضو کمیسیون اجتماعی و فرهنگی شورای اسلامی شهر تهران:

کاهش تعداد متجاهران چشمگیر بوده است

امروز اگر هر شهروندی در کلانشهر تهران تردد کند، بی شک به طور ملموس متوجه تغییر چهره پایتخت و کاهش محسوس آسیب‌های اجتماعی به‌ویژه حضور معتادان متجاهر و کارتن‌خواب خواهد بود. موضوع مهمی که ثمره اقدامات سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران در حوزه ساماندهی معتادین متجاهر در شهر است.

بارها در بازدیدهای میدانی از محل هدف و تمرکز معتادین متجاهر در مناطق ۲۲ گانه به عنوان نماینده مردم کلانشهر تهران شاهد بوده‌ام که اتفاقات خوبی در سطح شهر افتاده، به‌ویژه در زمینه ساماندهی کارتن‌خواب‌ها و معتادین متجاهر و معتادانی که بیماری‌های خاص دارند و این اقدامات به طور کامل قابل لمس است. به‌طوری که اگر به محله‌های شوش و هرندی سر بزنیم، وضعیت دیگر همچون سابق نیست و چهره این مناطق تغییر کرده است.

بی شک پس از ساماندهی معتادان متجاهر در مراکز یاورشهر، با اجرای طرح ۹ گام تربیتی، آموزشی و درمانی که توسط سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران طراحی و اجرا می‌شود، چرخه‌ای که باعث می‌شود معتادان پس از خروج از یاورشهرها بار دیگر به دامان اعتیاد گرفتار شوند، کاهش یافته است. موضوع مهمی که دست‌اندرکاران حوزه اجتماعی را به‌آینده ساماندهی آسیب‌های اجتماعی بسیار خوشبین می‌کند.

۴۰٪
جلسه تخصصی

در راستای شناسایی آسیب‌های اجتماعی در سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران برگزار شده است. در این جلسات به دلایل شکست طرح‌های ضربتی پیشین در زمینه مهار آسیب‌ها پرداخته شده و با توجه به آنها برنامه‌های نوینی در راستای مقابله با این معضلات شهری در دستور کار قرار گرفته است.

۱۰٪
هزار معتاد متجاهر

در مخفیگاه‌های خود موسوم به اماکن پلاک قرمز حضور و تردد داشتند. مدیران شهری با همکاری نهادهایی مانند نیروی انتظامی اقدام به پاکسازی و بعضاً پلمب این واحدها و اماکن کرده‌اند. تلاش برای شناسایی محل اختفا و فعالیت خرده‌فروشان مواد مخدر و گداهای متجاهران در سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی ادامه دارد.

توجه به حقوق و آموزش کودکان کار و بر خورد جدی با والدین آنها در دستور کار مدیران شهری قرار گرفته است.

رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران:

نگاه جزیره‌ای محکوم به شکست است

مد نظر قرار گیرد تا تجارب و برنامه‌های شکست خورده تکرار نشوند. اگر بخواهیم همان برنامه‌های قبیل را در این خصوص اجرایی کنیم هزینه‌ها افزایش پیدا می‌کند و اعتماد مردم نیز کم خواهد شد، اما با مطالعه و شناخت درست و به دور از سطحی نگری (فکر نکنیم که ساماندهی آسیب دیدگان اجتماعی کار ساده‌ای است) اقدامات لازم انجام شود.»

توجه به معیشت باعث کاهش تعداد کودکان کار می‌شود
رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران حضور کودکان کار را محصول عدم توجه به معیشت دهک‌های پایین جامعه می‌داند: «پدیده کودکان کار و معتادان متجاهر محصول وضعیتی است که جامعه به آنها تحمیل کرده و بخشی از آن نیز به فقر، مسائل اقتصادی و خانوادگی بر می‌گردد و تا زمانی که این موضوعات مدیریت نشود و پدیده‌های اجتماعی را نتوانیم مدیریت کنیم همچنان شاهد حضور معتادان متجاهر و کودکان کار و خیابان خواهیم بود.»

طرح‌های تازه با توجه به تجربه زیستی
«سید حسن موسوی چلک» می‌گوید برنامه‌هایی که برای ساماندهی آسیب دیدگان اجتماعی اجرا می‌شود باید متناسب با وضعیت هر منطقه و محل مدنظر قرار گیرد و فقط جمع‌آوری این افراد کافی نیست: «باید برای بعد از این مرحله نیز فکری اساسی شود، چرا که این چرخه ادامه دار خواهد شد و انگیزه مسئولان برای کار در این حوزه نیز کم می‌شود. به همین دلیل باید طرحی نو با استفاده از تجارب زیستی اجرایی شود و دانش بومی و توجه به رویکرد محله‌ها و مناطق مدنظر قرار گیرد. اما آنچه باید همواره مورد تأکید قرار گیرد این است که نگاه جزیره‌ای در حوزه مدیریت اجتماعی محکوم به شکست است و تجربه نشان داده نگاه صرفاً انتظامی، امنیتی و قضائی نیز مستمر، پایدار و اثربخش نخواهد بود.»

موازی کاری و عدم اطلاع‌رسانی از فعالیت‌های کاهش آسیب‌های اجتماعی در سازمان‌ها و نهادهای مختلف سابقه‌ای چند دهه‌ای داشته است. در این نوع مدیریت برون‌رفت از بحران میسر نمی‌شود و هر کدام از این نهادها پس از اجرای برنامه‌هایی ادامه این روند را مسکوت باقی می‌گذاشتند. «سید حسین موسوی چلک»، رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران در گزارش پیش‌رو از آسیب‌های «نگاه جزیره‌ای» به مقوله آسیب‌های اجتماعی می‌گوید.

تلاش‌های موازی، خروجی‌های نامطلوب
«در سال‌های اخیر بارها شاهد بودیم که در خصوص ساماندهی آسیب دیدگان اجتماعی از جمله معتادان متجاهر و کودکان کار و خیابان، استاندار تهران با رئیس شورای شهر و شهردار تهران چندین جلسه مشترک ساماندهی برگزار کرده‌اند که البته در برخی جلسات مسئولان ناجا نیز حضور داشتند. اما با پایان یافتن این جلسات، مجدداً این نهادها اقدامات جزیره‌ای خود را از سر می‌گیرند و شهرداری تهران در مسیر اقدامات موثر، تنها می‌ماند. در حالی که شورای شهر و شهرداری تهران به این موضوعات توجه ویژه‌ای داشته و دارند.» رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران با بیان این مطالب می‌گوید: «موازی کاری و عدم اطلاع از فعالیت‌ها تنها منجر به هدر رفت سرمایه می‌شود و همچنان متولی اصلی در این زمینه مغفول باقی می‌ماند.»

«سید حسین موسوی چلک» با اشاره به فعالیت متجاهران در شهر می‌گوید برای ریشه کن کردن این نوع از آسیب‌های اجتماعی نیازمند انجام اقدامات عمیق‌تری هستیم: «همواره از سوی نهادها و دستگاه‌های اثرگذار در خصوص ساماندهی آسیب دیدگان اجتماعی اقداماتی صورت گرفته است، اما به رغم طرح‌هایی که برای ساماندهی معتادان متجاهر و کودکان کار و خیابان انجام شده، همچنان شاهد حضور این افراد در سطح شهر هستیم. به همین دلیل پیشنهاد می‌کنم مطالعه و تجربه زیستی افرادی که در این خصوص کار کرده‌اند

مهارت‌آموزی در دل یاور شهرها

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های یاور شهرها توجه به امر مهارت‌آموزی است. پیش از این ورود معتادان متجاهر به گرم‌خانه صرفاً به منظور پاکسازی چهره شهر از این آسیب اجتماعی پیگیری می‌شد؛ اما اکنون نگاه مدیریت شهری در این راستا چنین است که اگر این متجاهران مهارت و منبعی برای درآمدزایی نداشته باشند این اقدامات اصلاحی عقیم باقی می‌ماند. از این رو شهردار تهران حمایت خود را از فرآیند آموزش در یاور شهرها اعلام کرده و در این زمینه حمایت‌های مستمری از این مراکز می‌شود. در این مراکز معتادان پس از درمان و ترک سوءمصرف مواد مخدر با مهارت‌آموزی می‌توانند به چرخه زندگی سالم بازگردند. اکنون در بیش از ۴۰ مرکز حمایتی تلاش برای تسهیل‌گری در این زمینه ادامه دارد. آموزش خیاطی، معرق‌کاری، ساخت اسباب‌بازی، جعبه‌های تزئینی و منسوجات از مهارت‌هایی است که این قشر در یاور شهرها با آن‌ها آشنا می‌شوند.»

